

Mitt i LIVET

Västanfors Västervåla församlings tidning

nr 4/23

Matberedarna

Måltiden

Brukskyrkan

Fagersta Vårdcentral

Måltiden är mer än bara mat

Under julen äter vi mycket mat. Vi svenskar älskar vårt julbord med många olika rätter. Vi njuter av smakerna från sill, julskinka och efterrätter. Måltiden är så mycket mer än att bara att få i sig föda. Särskilt under stora högtider som julen vill vi gärna träffa släktingar och vänner och en stor del av gemenskapen på julen innebär just att sitta tillsammans runt ett fint dukat bord och äta. Vi njuter av både maten och umänet.

Läs mer på sidan 6-7 i Mitt i livets serie om måltidens betydelse. I reportaget på nästa uppslag får du träffa en grupp äldre herrar som lagar mat tillsammans, både för gemenskapen och för att bredda kunskaperna i matlagningens konst.

För att må bra behöver vi mat och gemenskap, och ibland behöver vi även hjälp med den fysiska hälsan. Följ med till nyöppnade Fagersta Vårdcentral.

Brukskyrkans historia och nutid berörs i några av artiklarna längre fram i tidningen.

Möt Britt-Marie Frid Andersson, som arbetar i församlingens barnverksamhet och som kyrkomusiker.

Läs om hur Act Svenska kyrkan ger stöd till människor som drabbas av kriget i Ukraina.

Trevlig läsning! Och glöm inte att äta något gott tillsammans med någon som du tycker om. God jul!

Cecilia Kjellin Eriksson, redaktör

Boktips

Innan jag glömmer

I boken "Innan jag glömmer" berättar skådespelerskan Nina Gunke med Helena Arkhems hjälp om sitt liv och om sin demenssjukdom Alzheimer, som drabbade henne tidigt i livet. Boken är både viktig, aktuell och lättläst samtidigt som den är personlig och sorglig. I slutet av boken finns även en faktadel om Alzheimers sjukdom, som är klargörande och beskriver både riskfaktorer och friskfaktorer, och ger tips om hur man kan förebygga sjukdomen genom en hälsosammare livsstil.

Ur boken:

"Jag fasar för den dagen när jag inte känner igen mina egna barn. När jag inte känner igen ansikten, inte minns deras namn. Då har jag också glömt vem jag själv är. Jag heter Nina Gunke och jag har en sjukdom i min hjärna. Den heter Alzheimers sjukdom..."

Fakta om Alzheimers sjukdom

- Demens är vår nya folksjukdom. I Sverige insjuknar omkring 70 personer varje dag i demenssjukdomar och lika många dör.
 - Alzheimers sjukdom är en av många demenssjukdomar och den vanligaste varianten i Sverige.
 - Sjukdomen förstör förmågan att tänka, minnas och agera logiskt.
 - Alzheimers sjukdom är vanligast hos människor som passerat 65 år, men kan debutera tidigare – ibland från 35 års ålder.
 - De viktigaste riskfaktorerna är hög ålder och ärftlighet. Forskning visar att även livsstil spelar stor roll.
 - Idag finns ingen medicin som botar Alzheimers sjukdom, men det finns så kallade bromsmediciner som lindrar symtomen och gör att minnesstörningar kan stabiliseras under en period. Forskning pågår för att ta fram effektiva mediciner mot Alzheimers sjukdom.
- Läs mer på www.alzheimerfonden.se

Källa: Boken *Innan jag glömmer*

Förlag: The Book Affair. 5 kronor per såld bok skänks till Alzheimerfonden.

Mat är grejen!

Att äta tillsammans är verkligen något centralt inom kristendomen och för oss människor i allmänhet. Vilka vi äter tillsammans med har också haft stor betydelse. I Bibeln berättas till exempel om hur Jesus äter med syndare, tullindrivare och horor. Han tar ställning och visar, genom att dela bröd med dem som på olika sätt är utstötta, att den personen också är viktig och lika mycket värd.

Du kanske tycker att det låter lite främmande för oss idag, att det skulle ha så stor betydelse att bara sitta ned och äta tillsammans? Men jag tror att det är minst lika laddat fortfarande. Om du tänker efter så är det säkerligen viktigt för dig vem du äter tillsammans med. Vem sätter du dig bredvid i lunchmatsalen på jobbet? Vem sitter du mitt emot när du är på konferens? Och hur är det att äta ensam?

Det finns förstås många svar på frågorna men en följdfråga blir; smakar maten annorlunda beroende på sammanhanget? Det är en retorisk fråga och jag menar att det är så. Maten upplevs på olika sätt beroende på om du har ett gott sällskap eller om du bara äter för att bli mätt. Maten på restaurang kanske du förväntar dig ska hålla hög kvalitet och då tänker du lite extra på vad det smakar. Maten som skyfflas in i munnen en stressig lunch med hög ljudnivå i lunchrummet, den hinner du knappt känna vad den smakar. Och för egen del så har jag ibland svårt att uppskatta den mat jag själv lagar. Den får inte alltid samma betyg som när en annan person har lagat den.

Som säkert några vet så är det också en generationsfråga vem som lagar mat i hemmet. Förr var det kvinnans uppgift i betydligt högre utsträckning. Idag är det något mer jämställt enligt min begränsade undersökning. Hur det än är med jämställdheten så är min erfarenhet att män över 70 år har begränsade erfarenheter av att laga mat. Därför startade jag en matlagningsgrupp för äldre män. En del av männen har förlorat sin fru och andra vill helt enkelt lära sig lite mer om matlagning. Det vi upptäcker är att maten smakar väldigt bra när vi äter tillsammans. Jag tror att sammanhanget bidrar starkt till helhetsupplevelsen.

För att återvända till kristendomen och Bibelns berättelser så kan man ofta läsa om hur man delar måltid med varandra. Nattvarden är ju ett sådant exempel. Jesus instiftar nattvarden när han och lärjungarna firar en traditionell påskmåltid där han gör något helt nytt och menar att; *så ofta ni äter och dricker så ska ni göra det till minne av mig*. Det är förutom allt annat i betydelseväg ett pedagogiskt genidrag. Så ofta vi äter och dricker – det gör vi ju varje dag.

Att ha sällskap när man äter är en förmån. När jag *inte* har sällskap så slarvar jag väldigt ofta med vad jag äter. Det här visste Jesus och han ville att vi skulle dela bröd med varandra. Om du har möjlighet; bjud någon på en bit mat! Du blir både mätt och får en stunds gemenskap.

Lars Frisk, präst

Välkommen att titta in till oss!

och träffa vår trevliga personal. Receptionen är alltid bemannad, och vi har öppet måndag-fredag kl 8-17. Utöver vanliga vårdcentralsärenden utför vi:

- Morgontider för provtagning (se www.1177.se)
- Hälsoundersökningar
- Intyg i körkortsärenden
- Vaccinationer: TBE, bältros, lunginflammation, inför resor
- Intyg för flyg- och dykcertifikat och fallskärmsshopping
- Friskintyg för visum
- ADDIS-tester (Alkohol Drog Diagnos Instrument)
- Parkeringstillstånd för rörelsehindrade

Centrumvägen 15 Fagersta

Matberedarna lagar mat i Lindhallen

Åtta gubbar har samlats i köket i Lindhallen* en tisdagkväll i november. Det är gruppen "Matberedarna" som ska laga mat tillsammans. Under ledning av den matlagningsintresserade prästen Lars Frisk har de tidigare lagat svensk husmanskost som potatis- och purjolökssoppa. De har även tillagat flera rätter till ett julbord, indisk mat och en köttfärsrätt från Guam. Den här kvällen står en trerätters italiensk middag på menyn.

Lasse har valt enkla recept för att deltagarna ska hinna med att laga tre rätter. Han ger en kort instruktion och delar ut recept till de tre köksgrupperna. Alla grupper lagar förrätt, varmrätt och efterrätt till sina deltagare, och en grupp åtar sig att koka haricots verts åt alla.

-Det var Lasse som tipsade mig om den här gruppen och jag tyckte att det lät kul. Jag övar mig på att inte vara så rädd för att inte följa receptet exakt, och så är det kul att munhuggas lite med grabbarna, ler Johan Källman.

-Vi tycker om mat och ingen av oss är rädd för att prova nya smaker, säger Lars-Erik Höglund.

Träffas en gång i månaden

Sedan ett par år tillbaka träffas gruppen ungefär en gång i månaden. Gubbarna känner varandra sedan tidigare och retas ganska friskt. Det går ingen förbi att en köksgrupp råkade krydda sin mat lite väl mycket en gång vid ett tidigare tillfälle.

De börjar med att tillaga efterrätten som ska stå i kylen en stund. Det är en italiensk cheesecake som består av krossade digestivekex och italiensk mjukost toppad med några hallon. Sen fortsätter de med varmrätten ossobuco. Kycklingfilén som

idag får ersätta kalvläggan ska delas, bankas och kryddas innan skinkan läggs på och filén ska stekas en kort stund och sedan puttra i lite vitt matlagningsvin. I brist på köttklubba använder någon en kastrull att banka filén med och en annan ordnar sig en egen mortel genom att krossa digestivekex i en skål med en annan bunke. Det är en utmaning att tajma varmrätten och förrätten, som består av två franskrödsbitor med olika italienska smaker rostade i ugnen. Den ena med tomat och basilika och den andra med prosciutto (skinka) och kronärtskockskrämsmaka med honung, chiliflakes och rostade pinjenötter. En grupp läser inte instruktionen i receptet tillräckligt noga utan lägger alla ingredienser på samma brödsbiter, men det smakar bra det också.

Lasse ger tips och råd

Lasse går runt mellan köken och kommer med tips och råd, och när det blir lite mycket matos i lokalen ser han till att köksfläktarna är påslagna. En av gubbarna smiter medvetet undan själva matlagningen lite och utser sig själv till hantlangare och förste diskare. Några hjälps åt att duka bordet medan andra diskar undan köksredskapen, så när vi sätter oss och äter

är det redan undanplockat, avtorkat och rent i köken.

Äldre män är ovana i köket

Lasse är själv intresserad av matlagning och när han märkte att många äldre män inte är vana vid att laga mat, så bestämde han sig för att starta en matlagningsgrupp för den målgruppen.

-Jag fångade upp att män över 70 ofta har begränsad erfarenhet av att laga mat, och det kan bli ett besvär. Dessutom är det ju trevligt att äta tillsammans, tycker han.

Vi sätter oss till bords och jag har turen att få smaka alla trerätterna, och det är väldigt gott.

-Det här är det godaste vi har lagat hittills, tycker Lennart Lindeskär.

Har provat recept hemma

Några i gruppen har blivit ensamstående och andra har inte velat eller fått chansen att komma in i köket. Hasse Hansson berättar att han flera gånger har gjort sillinläggningar hemma, som gruppen fick recept på när de lagade julbord förra året.

-Det är roligt att hålla på, säger han. Det händer att det blir mat över och då får gubbarna ta med en matlåda hem till nästa dag, eller bjuda damen därhemma och visa vad de lärt sig.

**Under skoltid är det eleverna på Lindgårdsskolan som använder kafeterian och köket i Lindhallen för undervisning i hem- och konsumentkunskap. Kvällar och helger kan både sporthallen och kafeterian i Lindhallen hyras av föreningar och privatpersoner för träningar, matcher och andra sammankomster, även barnkalas och dopfika. Ring lokalbokningen på Lindgården tel 0223-434 07 för bokning och information.*

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Måltiden – mat ger makt

Den som har nycklarna till visthusboden där maten förvaras har också makten över liv och död. Att bestraffas med hjälp av hunger är ett klassiskt sätt att begränsa någons liv. Fången blev satt på bröd och vatten som är det minimala för att överleva. Idag ser vi att den metoden fortfarande används mot en hel folkgrupp i Mellanöstern. Hungern gör människor mera till djur med primitiva beteenden, som skapar ytterligare våld. Men motsatsen finns också. En måltid skapar fred, samförstånd, broderskap och förtroende för varandra. Ingen äter med sin fiende men gör det med den som har tillträde till det egna hjärtat. Om vi inte får sätta oss ner för att dela en måltid med andra så är det något som fattas oss den dagen. Maten är en bekräftelserit som säger oss att vi är sårbara människor. När vi äter blir vi sårbara för vi engagerar oss i något som är livsnödvändigt. I förra numret av Mitt i livet publicerades del 1 och 2 i serien om måltidens betydelse.

Måltiden, del 3

Människor med makt har alltid vetat att mat är den främsta propagandan för politisk makt. Bröd och skådespel är vad som gäller för att behålla makten och utöka den. Den som bestämmer över vem som skall få äta har makt över "matskålarna" och skapar därför strukturer som ger makten dess legitimitet. Kungar har under historiens gång låtit sig avporträtteras med stilleben föreställande mat, ibland i samband med jakt. Mat som symbol för makten är urgammal likaså matkonsten. Den som ansvarade för mat och dryck kallades för munsänk och var innehavare av stor prestige. Men det var ett farligt jobb där huvudet kunde rulla om maten inte behagade. Dessutom skulle vederbörande testa maten innan så den var garanterad giftfri. Längre fram när den hellenistiska kulturen tog över kom myterna om gudarna att dominera. Gudarnas munsänk var ett tvillingpar, Gourmedes och Gydymedes.

Den förre ansvara för maten och den senare för drycken. Att servera gudarna deras föda ansågs som hedersamt och därför kom måltiden att utvecklas till ett prestigefullt hantverk. När romarna tog över världsherraväldet kom en elit att bli mycket förmögna och många av dem spenderade sin

förmögenhet på just måltiden som forum för både kulturell och politisk interaktion. Mat och dryck skapar processer och har alltid så gjort och gör än idag. När romarna festade kunde måltiden pågå i flera dagar och när någon blev för mätt så stoppade vederbörande ner sina fingrar i halsen och fick upp maten för att sedan kunna börja äta på nytt. I de exklusiva sammanhangen började måltiden med ett bad hos värden som också erbjöd rena nya kläder. Den största romerske gourmanden i historien är Lucullus som var erkänd för sin matkonst. Han var mycket förmögen och kunde göra sina beställningar, hur kycklingen skulle födas upp, var fisken skulle fångas, hur grönsaker skulle odlas, etc.

Till slut blev allt så avancerat att ingen vågade vara hans gäster för att inte hamna i ett underläge vid en motbudning. Då inrättade han olika matsalar med färger och varje matrum hade sin egen meny. Det enda han behövde säga var vilket rum som måltiden skulle intagas. Denna gourmé filosofi har levt kvar i delar av Europa och främst i Frankrike. Den restaurang som länge ansetts vara den förnämsta i världen ligger i Lyon och till storleken har den 80 bord och varje bord har sin kock. Anledningen är att menyn består av fjorton rätter och

samtliga skall intagas av gästen som inte själv får bestämma vad han eller hon vill äta. Det anses som för svårt att överlämna till gästen att bestämma. Vinet däremot får gästen välja själv. Inget annat.

Att få en plats på denna restaurang är en planeringssak och det tar minst tre år för en bokning att bli verklighet. Berättelsen säger att några amerikaner reste sig och gick ut för att röka efter den tredje rätten, då meddelade hovmästaren att de inte var välkomna tillbaka till bordet. Att röka var att förnedra restaurangen och döda sina egna smaklökar med "dålig rök" som fick allt att smaka illa. Traditionen med fjorton rätter lever kvar i mellan Europa och jag har själv upplevt en gång en sådan måltid i Schweiz där vi åt i tre timmar. Mättnaden var behaglig eftersom allt var så balanserat med hela menyn att kroppen klarade av att vara på topp hela måltiden och någon dåsighet infann sig aldrig. Vi kör vårt smörgåsbord och proppar i oss utan förståelse för att själva ätandet är en konst som är lika viktig som tillagningen. Numera finns det restauranger som erbjuder en minikurs innan måltiden i "konsten att äta ett smörgåsbord." Det borde vara en anledning till att gamle Gourmedes ler i sin himmel med gudarna.

Måltiden, del 4

När stenåldersfolket kom hem med sitt jaktbyte var det självklart att alla samlades vid lägerelden för att invänta hur bytet skulle förvandlas till ätbart kött. Det fanns tid att följa med i naturens egna processer som hade sin anknytningspunkt i den egna kroppen. Behovet att samlas kring elden har många bottnar och ger energi till flera behov. En god jakt ger tillit och tilltro till livet och tiden vid elden ger en pånyttfödelse både till kroppen och självförtroendet. Den här grundstrukturen har funnits i tusentals år och är djupt inbyggd i vårt sällsliv. Därför har det här mönstret tagit sig andra kulturella uttryck på ytan men i grunden är det samma existentiella behov som urmänniskan har inom oss. Att återskapa grottan och elden har varit en drivkraft i historien. Samhällets elit har alltid byggt sina slott allt pampigare och har haft möjligheter att utveckla måltiden som en exklusiv och separat tillvaro. Det skedde när matsalen föddes som ett begrepp. Möbler konstruerades som skulle vara praktiska, porträtt sattes upp på väggarna för att flera generationer skulle vara representerade under måltiden.

Tanken på kontinuitet gav legitimitet till den elit som odlade sina särintressen. Återigen skulle bilderna med målningar av jakt och mat ge en känsla av ursprunglighet. Livet måste bekräftas i dessa slott och herresäten för att samhällsordningen skulle bestå. Underklass och överklass fick sina bestämda etiketter och klassmarkörer. Eliten började på 1700 talet att äta med kniv och gaffel medan undersåtarna använde sina händer för att få in maten i munnen. Rekvisitan kring maten blev alltmer förfinad. Allmogen åt ur träskålar medan slottsfolket åt på silvertallrikar. När Napoleon blivit kejsare vill han äta på det mest exklusiva för sin tid. Hans gäster åt på silverfat och själv åt han från en aluminium tallrik. Det var det dyrast och mest förnäma

på den tiden som även slog guld i prestige. Andra makthavare får nöja sig med guldkant på sitt porslin med eget emblem. Nobelstiftelsen i vårt land har vårdat denna tradition ytterst väl för att förhöja måltidens prestige,

Måltiden är något mer än intagande av maten och vi bär med oss ett underligt koncept av något som är så självklart att vi inte ens är medvetna om det. Under historiens gång har vi genomgått en ritualisering som ligger nära den religiösa verkligheten. Att be "Gud välsigna maten" har länge varit en del av det rituella som har haft funktionen av att samla och fokusera på att vara närvarande och lämna världen utanför under måltiden. Utifrån denna ritual har en rad regler vuxit fram som en "vett och etikett" kodex för att reglera människors beteende.

Något som blir alltmer sällsynt men lever kvar vid vissa situationer som bröllopsmiddagar. Intentionen med "vett och etikett" reglerna är att höja och förfinas stundens allvar som något som går utöver det vanliga och kan bli något minnesvärt resten av livet. I bibeln finns många berättelser om måltiden och vilka som är inbjudna till konungens bord. Himmeleriket är som att sitta till bords med Gud själv och då i egenskap av himmelerikets kung. I Sverige har vi använt oss av denna bild och gjort det till en institution. Varje år inbjuder hovet in ett antal förtjänstfulla medborgare till att äta en måltid med kungaparet. Ett tecken på uppskattning för något som utmärkt dessa människors insats för samhället. Att en gång i livet få äta vid samma bord som kungen anses vara en livsupplevelse. En dag då det är värt att ta på sig fracken och långklänningen och göra sig extra fin i håret och pudra näsan precis som adeln en gång gjorde.

Texter: Per-Arne Bengtsson, präst i Svenska kyrkan

Fagersta Vårdcentral har öppnat

Helene Schoultz är verksamhetsansvarig på den nya vårdcentralen

Församlingens vårdcentral har öppnat i nya lokaler på Centrumvägen 15 i Fagersta. Verksamheten är igång och redan första dagen kom det besökare, som sökte hjälp för lättare sjukdomsbesvär. Möjligheten att vaccinera sig på bokad tid eller på drop in har också gjort att många har passat på att besöka den nya vårdcentralen.

Helene Schoultz är sjuksköterska och verksamhetsansvarig på vårdcentralen. Hon visar runt i de ljusa lokalerna, som byggts av moduler hitflyttade från Östervåla där de tidigare fungerade som vårdcentral. Innanför entrén finns en reception och två väntrum. Där finns flera mottagningsrum och undersökningsrum. Även ett laboratorium för att hantera prover, som sedan skickas till Västerås för analys. Längst bak i korridoren finns ett rymligt personalrum och där sitter några i personalen och äter lunch. Jag passar på att ta en pratstund med dem.

Personalen är engagerad

Det är en engagerad personalgrupp som sköter vardagsruljansen, och stämningen är glad och avspänd. Vi pratar om varför de har valt att jobba på denna nystartade privata vårdcentral. -För personalen är det här inte bara en vanlig anställning utan de gör mer än lite extra för att det ska bli bra. Vi ser våra besökare som gäster. Vi behandlar dem som vi själva skulle vilja bli behandlade i deras situation, menar Helene. -Att göra ett bra jobb är själva drivkraften. Tillgängligheten och hur vi bemöter våra besökare är jätteviktigt, säger Jenny Östergren-Höljer, som

är BVC- och distriktssköterska. Undersköterskan Maria Nilsson håller med:

-Vi är serviceinriktade och är här för patienternas skull. Receptionen är öppen hela dagen och där möter man ett ansikte, och det finns alltid telefontider när man ringer till oss, säger hon. Ola Olsson är medicinskt ledningsansvarig specialistläkare.

-Allt är nytt men vi fixar det som behöver göras. Vi är flexibla, säger han. Den här dagen har Ola hjälpt en 92-årig kvinna och en tolv månaders bäbis - i samråd med BVC-sköterskan Jenny.

Dagarna ser olika ut

Dagarna kan se väldigt olika ut och det är en del av tjusningen med att jobba på en vårdcentral. Inom primärvården är det alltid en distriktssköterska som har den första kontakten med en patient. Det är distriktssköterskan som bedömer vilken åtgärd som patienten behöver. Det kan vara att träffa en läkare, men det kan också vara att få hjälp av en sköterska med att till exempel lägga om ett sår eller att lämna prover.

Ola var med om att öppna en vårdcentral i Avesta för ett tiotal år sedan, och det var även Helene. Men hon upplever att

det har varit lite svårare i Västmanland, eftersom det inte har startats någon privat vårdcentral i vår region på länge. Ola halkade in på det här uppdraget genom kontakter. Erfarenheten är värdefull och Ola tycker att fagerstaborna har rätt till ett alternativ när det gäller primärvård.

-Jag lovade att finnas med som en klok gubbe i starten, trots att jag redan har passerat pensionsåldern. Det är roligt för vi har fantastiskt fin personal. De är kompetenta medarbetare, hävdar han.

Flera yrkeskategorier

Gunilla Sundberg har under en tid jobbat som bemanningssjuksköterska och även många år som distriktssköterska på vårdcentralen i Smedjebacken. Marie Nordgren är administratör och har många års erfarenhet av administrativt arbete inom Region Västmanland. Specialistläkaren Asghar Shah är den läkare som just nu tjänstgör mest tid på vårdcentralen, även Johan Edsberg är på plats vissa dagar. Läkaren Johnny Örnberg börjar i december och tar i februari över ansvaret som verksamhetschef. Efter nyår kommer även Anders Södergård. Även flera distriktssköterskor och sjuksköterskor finns med i personalgruppen och flera andra yrkeskategorier, till exempel barnmorska,

Gunilla Sundberg, distriktssköterska.

Marie Nordgren, administratör.

Maria Nilsson, undersköterska.

Ola Olsson, specialistläkare.

Jenny Östergren-Höljer, BVC- och distriktssköterska.

fysioterapeut, samtalsterapeut och medicinsk sekreterare.

Korta beslutsvägar

Helene lyfter fram det faktum att det inte är en stor koncern som driver den här vårdcentralen och det gör att beslutsvägarna är korta. Ågarna finns i Fagersta och måste driva en bra verksamhet för att kunna se folk i ögonen. En vanlig fråga som personalen möter är om man måste vara medlem i Svenska Kyrkan för att lista sig på Fagersta Vårdcentral, men det behöver man inte vara. Alla är välkomna. En patient ska kunna lista sig hos en speciell läkare för att få möjlighet att träffa samma läkare vid sina besök.

Kyrkoherde Henrik Rydberg har under flera års tid jobbat för att kunna öppna en vårdcentral, och han är glad för att det målmedvetna arbetet nu har gett resultat: -Jag är glad för att vårdcentralen äntligen är igång och jag hoppas att många fagerstabor tycker att det är bra med ett alternativ till den befintliga vårdcentralen. Vi vill att det ska märkas att vi är lyhörda för människors behov och att personalens bemötande på vårdcentralen är både professionellt och personligt.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Vanliga frågor

- Måste man vara troende och/eller medlem i Svenska kyrkan för att lista sig på Fagersta Vårdcentral Svenska Kyrkan? Nej, det måste man inte. Alla är välkomna.
- Om jag har en fast kontakt hos en specialistläkare på Västmanlands sjukhus Fagersta, kommer det att ändra sig om jag listar mig på Fagersta Vårdcentral? Nej, det kommer inte att ändras.
- Kan man lista sig hos en speciell läkare? Javisst, prata med någon på vårdcentralen så hjälper de till.

Fakta om Fagersta Vårdcentral Svenska Kyrkan

Fagersta Vårdcentral Svenska Kyrkan drivs på uppdrag av Region Västmanland av Västanfors Västervåla församlings bolag Kyrkans Vård och Omsorg i Sverige AB. Vårdcentralen öppnade den 6 november på Centrumvägen 15 i Fagersta.

Lista dig på Fagersta Vårdcentral Svenska Kyrkan

med bank-id på www.1177.se eller ladda ned en blankett från hemsidan fagerstavc.se alternativt hämta en pappersblankett på vårdcentralen eller på Lindgården, i Västanfors kyrka, i Brukskyrkan eller på Fagersta Stadshotell. Lämna den ifyllda blanketten på vårdcentralen eller på församlingsexpeditionen på Lindgården eller på Fagersta Stadshotell.

Läs mer om vårdcentralen på hemsidan www.fagerstavc.se

Wilhelminahemmet 109 år senare

I Fagersta centrum återkommer namnet Wilhelmina flera gånger. Det finns i Vilhelminavägen, i Vilhelminaparken och så Brukskyrkan eller Bruksgården som den egentligen heter och som allt härstammar från. Från början hette dock Brukskyrkan Wilhelminahemmet och var en för sin tid ganska modern vårdinrättning. 1914 stod det klart. Fagersta Bruk stod för driften och det fanns 18 sängplatser. Att det fick heta Wilhelmina berodde på att dåvarande ägare till Fagersta Bruk, den tyske senatoren Emil Possehl's hustru hette Wilhelmina.

Byggs om till bibliotek och kyrka

1941 stängdes Wilhelminahemmet, en ombyggnad gjordes och redan samma år blev det invigt på nytt. Det fanns bland annat bildningsförbund, bibliotek, pastorsexpedition och utställningslokaler i huset. Det blev också en uppskattad kyrka, framför allt för den norra delens fagerstabor. På sjuttioalet fanns starka krafter inom kommunen som ville bygga nytt kommunalhus i Vilhelminaparken och då skulle Brukskyrkan jämnas med marken. 1976 stängdes Brukskyrkan och i en fd butikslokal på Bruksvägen blev det en ny gudstjänstlokal som kallades Lillkyrkan. Sett i backspegeln agerade man kanske alltför hastigt inom församlingen för något kommunhus byggdes aldrig där.

Brukskyrkan återinvigdes

1993 återinvigdes Brukskyrkan efter en viss renovering. Den gamla fina orgeln som tidigare stod längst bak i kyrkan fanns inte längre kvar utan ersattes av en ny orgel som placerades på höger sida. Detta frigjorde utrymme så att man kunde placera några bord och stolar för kyrkkaffe och "kyrklunch med andakt" där. Även en ljusbärare och ett ljusbord fick plats. Tyvärr hade de gamla fina bänkarna med dörrar förvarats i en lada "på Andra sidan"

och då den eldhärjades brann den ned helt och hållet med allt som fanns därinne. Kyrkbänkarna ersattes nu i stället av stolar och såväl det nya altaret som altarringen är flyttbara, vilket gjort att man fått en större flexibilitet. Den vackra altartavlan, målad av Nils Öst som var en tecknare och målare från Folkärna socken i Dalarna, hade fått skador vid nedtagningen 1976, så den hade gått sönder på mitten. Men en väldigt skicklig lagning av den gjorde att man idag knappt kan se att den varit trasig. Nils Öst har för övrigt gjort flera vackra målningar i det gamla Brukskontoret.

Bruksgården har även tjänstgjort som tingsställe under många år. Med start 1945 fanns två tingsallar på övervåningen och här hölls ting fram till 2008 då det nya tingshuset i Västerås stod klart.

Församlingsexpedition efter brand

När Lindgården drabbades av brand i mars 2013 behövde församlingsexpeditionen skyndsamt komma i gång på annan plats. I stort sett alla som hade haft sin arbetsplats på Lindgården fick nu flytta in i Brukskyrkans lokaler. Förutom stora rummet för skolmältider blev alla rum på övervåningen på bara några dagar iordninggjorda för denna verksamhet. I cirka 2,5 år höll man till här i väntan på att Lindgården skulle byggas upp igen. Några tyckte det var riktigt trevligt att ha sin arbetsplats "uppe på stan". Dels var det fler människor som tittade in och så fanns det en väldigt trevlig pizzeria tvärs över vägen vid namn El Maro (som nu är borta).

Skolelever och träffpunkter

Idag är det förutom traditionella gudstjänster, många verksamheter här. På övervåningen har Lindgårdsskolans elever årskurs 7-9 sin matsal och några klassrum. På nedervåningen finns ett kafé med väldigt goda räkmackor. I kyrksalen serveras på onsdagarna kyrklunch med

andakt som brukar locka många besökare. På fredagarna under vinterhalvåret är det också en mötesplats för de som vill ha sällskap när man fikar kallat "Fikastunden". Även AA-rörelsen har möte för olika grupper i Brukskyrkans lokaler.

Hjälpte till som vaktmästare

Till sist kan undertecknad också berätta att jag har jobbat extra som vaktmästare när jag var 12-13 år. Figge Andersen som då arbetade som vaktmästare på deltid ville gärna ha någon helg ledigt ibland. Då fick jag och en god vän till mig, Anders Inge, frågan om vi kunde rycka in som vaktmästare och sätta upp psalmnummer och ringa i klockan ute vid klockstapeln. Självklart gjorde vi det. Sen fick jag gå ned till lönekontoret på Bruket en gång i månaden och hämta ett kuvert där det låg några tior. Det var inte så lätt att ringa i klockan så det blev exakt rätt men oftast gick det bra. Tyvärr har själva klockstapeln nu blivit så gammal och murken att man inte törs ringa i klockan längre. I stället har man en inspelning som hörs i högtalarna inne i kyrkan när man läser tacksägelser. Och även om det inte längre ringer ute i klockstapeln så kommer ändå kyrkobesökarna till den fina gamla kyrkolokalen.

Källor: vastanfors.svenskakyrkan.se
och bruksmuseet.se

**Text och foto:
Staffan Riddersporre**

Wilhelminahemmet 1941 före ombyggnaden till Bruksgården.
Foto hämtat från hemsidan bruksmuseet.se

Brukskyrkan idag.

Efter andakten vid kyrklunchen på onsdagar äter gästerna lunch vid kafébord längts bak i kyrksalen i Brukskyrkan.

Från vänster: Åke Sidén, Holger Westholm, Roland Ågren och Bengt Wiklund är några av dem som träffas i Brukskyrkans kafé och pratar om Fagersta förr.

Nostalgi och gamla minnen i Brukskyrkan

På onsdagförmiddagar träffas en grupp äldre män i Brukskyrkans kafé för att titta på gamla bilder och prata om hur det var i Fagersta förr i tiden.

De har träffats regelbundet under ganska många år. Att de valde att träffas just i Brukskyrkan var för att kafét ligger centralt och de flesta bor i närheten. Från början var gruppen större, men flera av de äldsta har avlidit. De som är på plats den här dagen har anknytning till varandra på olika sätt. Bengt och Holger har spelat bandy ihop. Bengt tycker om att prata gamla minnen och få reda på vilka som är med på bilderna.

Åke Sidén är en av de yngre deltagarna och blev tipsad om träffen av Holger, som han känner sedan tidigare.

-Jag tyckte det lät intressant så jag hängde på. Det är lite nostalgi, säger Åke.

Holger Westholm har en bunt med gamla fotografier med sig och männen tittar på bilderna tillsammans och hjälps åt att minnas personer och situationer då bilderna är tagna. Roland, som har jobbat som brevbärare under lång tid, känner till många som bott i Fagersta längre tillbaka i tiden och vad de arbetade med. -När jag blir påmind av någon annan, då minns jag, säger han. -De här gubbarna har bra kom-ihåg, ler Holger.

Det är många klassfoton från skolan och bilder på olika idrottslag. Holger är med i flera föreningar och styrelser och känner många fagerstabor. Bland annat är han med i Bruksmuséi vänner och Fagersta idrottshistoriska förening.

-Det har blivit så att jag under åren har samlat på mig bilder genom kontakter, berättar Holger.

Under ett par års tid scannade han många av sina bilder till boken om Västanfors 100-årsjubileum. Tillsammans med en bekant har han också varit med och gjort många filmer om Fagerstas historia, och det är uppskattat av de boende på Fagerstas äldreboenden när filmerna visas där. Holger har skänkt några gamla svartvita fotografier på den byggnad som idag är Brukskyrkan, men som 1914 byggdes som sjukhuset Wilhelminahemmet. Bilderna finns i kafét i Brukskyrkan.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Bengt, 87, stickar byxor till babypaket

Bengt Stahre lärde sig att sticka redan som barn och nu på äldre dar bidrar han med bland annat stickade blöjbyxor till babypaket, som församlingens stick- och sygrupp tillverkar.

-Det är roligt att ha något att göra och det känns bra att det kommer till användning. Det skulle inte bli av att sticka något bara till mig själv, säger Bengt.

Även sambon Siv Gustavsson tycker om att handarbeta och på kvällarna sitter de tillsammans framför TVn och stickar.

-Ibland blir det fel, men då är det bara att repa upp och göra om, småskrattar Bengt, som brukar ta hjälp av Siv med beskrivning av hur maskorna ska läggas upp och sedan att maska av och sy ihop blöjbyxan i sidorna.

Siv gör ett lapptäcke

Siv visar lapparna som hon har stickat av restgarner. De ska hon sy ihop dem och fodra med tyg så det blir ett barntäcke, som också ska packas med i ett babypaket. Siv tar med sig de stickade och sydda alstrena till stick- och sygruppen, som träffas i Brukskyrkan på torsdagseftermiddagarna. -Jag går dit varje vecka, berättar hon. Det är en trevlig samvaro.

Filtar, blöjor och babykläder packas i ordning till babypaket som sedan skickas till blivande mödrar som flytt från kriget i Ukraina. Numera går transporten via en frikyrka i Kungsör till Polen, därifrån går de vidare till olika länder, bland annat Ukraina. Eftersom de 10-15 deltagarna i stick- och sygruppen är väldigt produktiva, så hinner de även producera tröjor, sockor, väskor och annat som säljs i entrén på Lindgården till förmån för Act Svenska kyrkans hjälparbete i världen. Under sommaren såldes alster för mer än 13 000 kronor.

Siv är 93 år och har bidragit med material till välgörande ändamål ända sedan hon gick i pension. Det var ganska nyligen

Bengt har stickat sjalen och Siv har stickat handledsvärmarna som ska säljas på Lindgården. Pengarna från stick- och sygruppens försäljning går till Act Svenska kyrkans hjälparbete i världen.

som Bengt började sticka till stick- och sygruppen och han har nu stickat ett 30-tal blöjbyxor. Bengt brukar inte vara med när gruppen träffas i Brukskyrkan, men vill gärna delta när det är terminsavslutning och andra festligheter.

Från bilreparatör till knypplare

Intresset för handarbete står lite i kontrast till jobbet som bilreparatör som Bengt haft under många år. Han är född i Sättra brunn och växte upp i Ängelsberg i en familj med nio syskon. Någon av systrarna lärde honom att sticka. -Det första plagget jag minns att jag gjorde var en tröja till pappa, och den använde han gärna, berättar Bengt. Han visar ett par vantar som han gjort med hjälp av nålbindning förstärkt med skinn, som han själv använder i vinterkylan. Siv och Bengt visar också några mycket vackra klädesplagg som Bengt har knypplat. Han har gjort en silkes-sjal till Siv i vackra gula nyanser och han har knypplat sju hattar till sina systrar och några andra släktingar.

Ett par västar hänger på en galge och tre knypplade röda rosor med grön stjälk står i en vas på en hylla.

Kokar knäck till hembygdsgården

Bengt och Siv är glada och pigga trots hög ålder. De pratar varmt om barn och barnbarn och på en liten skärm på köksbordet snurrar bilder på barnbarnsbarnen. Siv, som växt upp i Jämtland, älskar att vara ute i naturen och tycker det är väldigt tråkigt att just nu inte kunna gå i skogen runt Fagersta på grund av afrikansk svinpest bland vildsvin. De är aktiva på andra sätt, bland annat som frivilligarbetare på Västanfors hembygdsgård. När det blir dags för Gammaldagsjula på hembygdsgården anger Bengt tomte med sitt vita skägg. Bengt är också den som kokar knäck och Siv gör iordning strutarna till hembygdsgårdens försäljning vid julmarknaden.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Act Svenska kyrkans julinsamling pågår

Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Men beroende på var vi föds, eller vilket kön vi har, ser verkligheten olika ut. Mellan första advent och trettondag jul pågår Act Svenska kyrkans julinsamling - för allas rätt till ett värdigt liv. Tillsammans kan vi bryta skadliga traditioner som tvångsäktenskap. Ingen flicka ska giftas bort! Swisha din gåva till 900 1223.

Skadliga traditioner

Traditioner är invanda seder och bruk, språk och värderingar som förs vidare från generation till generation. De skapar ofta en trygg ram runt våra liv, vilket blir extra tydligt i samband med advent, jul och lucia.

Men det finns också traditioner som är skadliga. Varje dag gifts fler än 30 000 flickor bort och fler än 10 000 flickor könsstympas. Var tredje flicka utsätts för våld under sitt liv - bara för att hon är flicka. Tillsammans kan vi bryta skadliga traditioner!

Mer om flickors utsatthet

Miljontals flickor saknar egna identitetshandlingar, vilket innebär att de bland annat inte kan rösta eller öppna ett bankkonto. Flickor diskrimineras också i många länders familjerätt, som reglerar laglig ålder för giftermål, våld och övergrepp inom äktenskapet, grunder för skilsmässa och vårdnad om barn. I flera länder får flickor och kvinnor inte äga land eller arva egendom. Därmed hamnar de i beroendeställning och får svårt att påverka sin egen situation. Rätten att erkännas som person påverkar tillgången till alla övriga rättigheter. Act Svenska kyrkan stödjer projekt över hela världen för att stärka flickors rätt till god hälsa, värdighet och makt över sitt eget liv.

Läs mer på svenskakyrkan.se/act

Behov av skydd och värme i vinterkylans Ukraina

Kriget i Ukraina är inne på sin andra vinter. Act Svenska kyrkans partner är på plats för att ge stöd till människor som drabbas av kriget.

-I Ukraina är det så tydligt att vi hela tiden behöver arbeta med de akuta behoven och det långsiktiga uppbyggandet parallellt. Det berättar Nathalie Töpperwien Blom, som är Act Svenska kyrkans handläggare för det humanitära arbetet i Ukraina. I sitt arbete följer hon de projekt som Act Svenska kyrkan stödjer, ett arbete som hela tiden handlar om både akuta insatser och projekt som rustar för en framtid efter krigets slut. Genom besök i Ukraina och i möten med partner på plats ser hon hur gåvorna till Act Svenska kyrkan gör verklig skillnad.

Act fanns på plats direkt

Act Svenska kyrkans fanns, genom sitt nätverk av kyrkor och organisationer i närområdet, på plats i Ukraina omedelbart efter Rysslands anfall i februari 2022. De första veckorna var arbetet inriktat på humanitärt bistånd. Därefter har det långsiktiga arbetet, för att rusta människor och samhälle för en tillvaro i krig och efter kriget, funnits med parallellt.

Kriget i Ukraina är nu inne på sitt andra år och sin andra vinter. Inför de kommande vintermånaderna pågår förberedelser, bland annat genom att skaffa fram dieselaggregat och element för att hålla värmen. Vid flyganfall måste människor snabbt ta sig till gemensamma skyddsutrymmen och där kan man bli kvar ett tag. Då behövs värmekällor.

De verksamheter Act Svenska kyrkan stödjer finns över nästan hela Ukraina och sker i samarbete med andra kyrkor och organisationer, via nätverket ACT-alliansen.

-Konkret kan det handla om reparation av sönderbombade skolor eller att hitta säkra sätt för barn att gå i skolan, berättar Nathalie. -Ofta handlar det också om direkt humanitär hjälp, som tak över huvudet, mat och förnödenheter.

Psykosocialt stöd

Flera av de projekt som Act Svenska kyrkan finns med i har efterfrågat utbildning för personal att bli bättre på att stötta människors mentala hälsa. Många är traumatiserade och behovet av psykosocialt stöd är stort. Act Svenska kyrkan har specialkompetens för att arbeta med just psykosocialt stöd och har medverkat till att lokala aktörer både i Ukraina och grannlandet Polen, där många ukrainska flyktingar finns, fått det stöd de behöver.

Insatserna leds av drabbade

I Ukraina utförs arbetet i projekten med partner framförallt genom metoden SCLR, Survivor and community led crisis response. Ett motsvarande svenskt begrepp saknas, men kan beskrivas som krisstöd lett av drabbade och överlevare på plats. -Det här är den överlägset bästa metoden för humanitärt arbete jag mött, säger Nathalie.

SCLR-metoden handlar om att människor i kris själva är de som är bäst rustade att prioritera behov och finna lösningar. Lokala grupper får stöd att organisera projekt som människor själva frågar efter. Det kan handla om att bygga en lekplats, att ordna en mötesplats för ungdomar eller att köpa in element för gemensamma

Foto: Josefin Casteryd/Ikon

utrymmen. Arbetet sker hela tiden i nära samarbete med och på initiativ av de lokala organisationerna. Makten ligger hos de berörda människorna. De bestämmer från början till slut.

-Det här är vad som fungerar i sin kontext, att kombinera både behoven idag och behoven på längre sikt i ett utdraget krig, menar Nathalie Töpperwien Blom.

En övning i demokrati

I kontakter med partner och organisationer på plats i Ukraina har hon fått enbart positiv återkoppling på metoden. SCLR-metoden är också en övning i demokrati och har gjort kvinnors röst tydligare. -Där man får vara med och förändra blir det också ett långsiktigt demokratibyggnade. Något som kommer att behövas i en framtid där alla hoppas på fred.

Text: Helena Alm Norberg

Exempel på insatser

- Skyddat boende för ensamstående mödrar och deras barn
- Psykosocialt stöd för barn, unga och vuxna.
- Generatorer, varma kläder och filter inför vintern.

Din gåva gör skillnad! Swish 900 1223
pg 90 01 22-3 bg 900-1223

Gåvoshopen

Julklappar som verkligen betyder något. Vad vill du ge?
Ge mod, hopp och medmänsklighet!
svenskakyrkan.se/actgavoshop

Vem är du?

Britt-Marie Frid Andersson, barnskötare och kyrkomusiker

Britt-Marie Frid Andersson är kyrkomusiker i Västanfors Västervåla församling. Hon har hand om Barnkören* och Minipulsarna och jobbar även på öppna förskolan och i barngrupper.**

-Jag har världens bästa jobb för det innehåller så många olika bitar. Jag brinner för barn, sång och musik. På öppna förskolan handlar min roll mycket om föräldrastöd samtidigt som jag sitter och pusslar med något barn, och det är både roligt och intressant. På öppna förskolan träffar jag människor från många olika länder, berättar Britt-Marie.

Började på ett vikariat

Det började 2012 med att hon vikarierade som körledare för sånglek och barnkörer, och sedan blev det aktuellt igen ett par år senare. Under hösten 2014 blev en tjänst ledig som barnskötare på församlingens friförskola Linden och i församlingens öppna barnverksamhet, och Britt-Marie fick tjänsten. Då jobbade hon på förskolan Linden på förmiddagarna, och med barngrupper och barnkörer på eftermiddagar. Numera är tjänsten förlagd helt inom församlingens öppna barnverksamhet med tjänstgöring på öppna förskolan tre förmiddagar i veckan och på babykafé i sjukhusets lokaler på onsdagförmiddagar. På eftermiddagarna har Britt-Marie tillsammans med kollegan Anna Binning hand om maximaler (femåringar), miniorer (barn i förskoleklass) och juniorer (årskurs 1-3). Britt-Marie och Anna tjänstgör även när det är familjegudstjänster och julgransplundring, och de ordnar barnloppis och "loppis med stil" någon gång per termin. Britt-Marie är den som har hand om sångstunderna på öppna förskolan och hon spelar även på andakten på kyrklunchen i Brukskyrkan varje onsdag.

Sjunger i kör på fritiden

Även fritiden fyller Britt-Marie med mycket musik och körsång. Hon är en av medlemmarna i sångruppen Gränslösa och har sjungit i Belladonnakören i Norberg. Hon sjunger med Kyrkokören i vissa projekt och det händer att hon blir anlitad som solist vid dop och begravningar. En sommar var hon med i operakören i "Opera på skäret". Ibland blir det nästan lite körigt, berättar Britt-Marie. Som den där gången då en grupp arbetskamrater från Lindgården deltog i (och senare vann) den lokala tävlingen Bolagspop på Greenman i Fagersta samma kväll som det var konsert med Belladonnakören i Norbergs kyrka. Nästa morgon bar det av tidigt till Åre för att fira makens 50-årsdag. -Det var galet och jätteroligt, men det skulle jag aldrig orka nu, säger hon och skrattar. Nu prioriterar hon promenader med den lilla blandrashunden Lilja och att umgås med maken och de två vuxna barnen.

Blev inspirerad av operasångare

Redan som åttaåring började Britt-Marie att sjunga i kör i Söderbärke, där hon bodde under uppväxten. Körledaren Börje Ellerstedt var en drivande musikprofil som anlitade kända operasångare att ge konserter i Söderbärke kyrka tillsammans med församlingens körsångare. Det var så pass uppskattat att det ordnades bussresor från andra orter med mat på Vanbo herrgård och konsert i Söderbärke kyrka. Britt-Marie har sjungit med både Erland Hagegård och Nicolai Gedda. -Det gjorde stort intryck på mig. Det var Nicolai Gedda som inspirerade mig till att

börja ta lektioner för en sångpedagog. Jag sjöng hans sånger när jag skulle sova så mamma blev less på mig, berättar Britt-Marie och visar en bild på ett skivomslag där hon står tillsammans med Erland Hagegård och tre andra körflickor. Då var hon 15 år. En annan stor upplevelse var när hon var tio år och var med i direktsänd TV från Luciamorgon på Sundbornsgården och fick sjunga solo. -Som vi övade och som vi fick sjunga! Vi åkte runt med kören och sjöng överallt. Det är fantastiska minnen, säger hon.

Jobbade länge på Olsboskolan

I grunden är Britt-Marie barnskötare med inriktning mot förskola och barn med funktionsvariationer. När hon var 19-21 år gick hon en musikutbildning på Sjöviks folkhögskola med sång som huvudinstrument. En extrakurs i musikterapi och en kurs i kyrkomusik blev det också där. Under många år arbetade Britt-Marie sedan på sarskolan Olsboskolan i Fagersta, där hon hade stor nytta av sin utbildning. Genom åren fick hon arbeta mer och mer med musikundervisning och ibland även terapeutiskt med musik. Hon berättar med värme och glädje om en elev som gjorde stora framsteg tack vare musiken. Samma känsla har hon när hon ser barn i barnkören utvecklas. -Det kan ta tid men det är så roligt att få vara med när ett barn verkligen börjar våga sjunga, säger Britt-Marie.

**Text och foto:
Cecilia Kjellin Eriksson**

Britt-Marie sjunger med Minipulsarna i Västanfors kyrka en kväll i veckan.

Bilden till höger: 15-åriga Britt-Marie syns längst upp till vänster på skivomslaget tillsammans med operasångaren Nicolai Gedda och tre andra kör flickor.

***Barnkören** (för barn från förskoleklass till 12 år) övar i Västanfors kyrka på torsdagar kl 17-17.30.

****Minipulsarna** (sång och rytmik för barn 0-5 år tillsammans med förälder/ annan vuxen) träffas i Västanfors kyrka på torsdagar kl 16-16.30.

Just nu har Barnkören och Minipulsarna julleddigt och börjar igen den 18 januari. För anmälan och mer information: kontakta körledare Britt-Marie Frid Andersson tel 0223-434 37 epost: britt-marie.fridandersson@svenskakyrkan.se

Fråga juristen

Vad innebär dödsbo-förvaltning?

I förra numret berättade jag om bouppteckning som ska upprättas när en person avlidit. När bouppteckningen har registrerats hos Skatteverket är den en legitimationshandling för dödsbodelägarerna och bouppteckningen visar vilken eller vilka personer som bestämmer i dödsboet.

Förvaltning

Från dödsdagen fram till dess att bouppteckningen är registrerad och dödsboet ska avvecklas genom försäljning av egendom och/eller fördelning av arv, måste dödsboet förvaltas av arvtagarna. Det kan innebära att betala löpande räkningar, sälja fastighet, bilar, lösöre mm. En deklaration och slutredovisning av dödsboets ekonomi behöver också göras. Att förvalta ett dödsbo är i många fall ett krävande arbete, som kräver kontakt med försäkringsbolag, banker, mäklare och andra företag. Ibland kan detta arbete ta lång tid, kanske rentav flera år.

Kyrkans Juridiska Byrå åtar sig att förvalta dödsbon. Det innebär att dödsbodelägarerna lämnar över ansvaret att utreda och avveckla dödsboet. Alla dödsbodelägare lämnar en fullmakt för Kyrkans Juridiska Byrå att ansvara för dödsboförvaltningen i delägarnas ställe. När allt är utrett och den egendom som ska säljas är såld, kan arvet fördelas.

Arvskifte

Om det är två eller fler dödsbodelägare ska ett arvskifte enligt lag upprättas. Ett arvskifte är ett avtal mellan dödsbodelägarerna där man skriver ned vad som beslutas om fördelningen av boet samt beräknar hur mycket var och en av arvtagarna ska ha. Arvskiftesavtalet används sedan för att exempelvis ansöka om lagfart för en fastighet för en eller flera av dödsbodelägarerna och /eller som underlag till banken vid fördelning av bankmedel.

En arvskifteshandling är ett privat dokument, till skillnad från bouppteckningen som blir en offentlig handling i och med registrering hos Skatteverket. Arvskiftet är dödsboets interna överenskommelse om hur den avlidnes kvarlåtenskap ska fördelas och alla dödsbodelägare måste godkänna det (genom underskrift) för att det ska kunna genomföras.

Hos Kyrkans Juridiska Byrå kan du få hjälp med bouppteckning, förvaltning och arvskifte. Vi kommer överens med anhöriga om vilka delar de önskar hjälp med.

Ida Jäder, jurist

*Kyrkans Juridiska Byrå tel 0223-434 76
För tidsbokning kontakta sekreterare
Maria Ulestig Eriksson kl 8-12.*

Välkommen till kyrkan i jul!

Julafton 24/12

kl 11 Julbön vid krubban i Västansfors kyrka. Sång: Britt-Marie Frid Andersson. Orgel: Lena Martinsson.

kl 17 Julbön i Västervåla kyrka.

Juldagen 25/12

kl 07 Julotta i Västervåla kyrka med Kyrkokören.

Annandag jul 26/12

kl 11 Joulukirkko. Finsk julgudstjänst i Brukskyrkan.
kl 15 Gudstjänst i Brukskyrkan.

Nyårsafton 31/12

kl 15 Nyårsbön i Västansfors kyrka.
Medverkande: Bas Fiol & Flöjt: Lene Kristjansen Edström, Ann-Marie Josefsson och Anna Risberg.

Trettondedag jul 6/1

kl 11 Trettondsgudstjänst i Västansfors kyrka.

Söndag 7/1

kl 11 Julgransplundring med andakt på Lindgården. Dans kring granen och fika. Kanske kommer tomten!

*Mer info om gudstjänster och evenemang finns på hemsidan
www.svenskakyrkan.se/vastansfors*

Ett utmanande föräldraskap blev ett utvecklande föräldraskap

Torsdagen den 23 november besökte bloggaren, poddaren och författaren Supermamsen Fagersta. Föreläsningen var populär och runt 75 personer fick ta del av Supermamsens erfarenheter av att vara förälder med barn med Neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF)* och särskilda behov.

Föreläsning bjöd på hög igenkänning och en del skratt, men framförallt gav den konkreta tips på olika sätt att få vardagen att fungera för och tillsammans med barn med NPF. Supermamsen berättar inlevelsefullt om vardagen som förälder som hon trodde att den skulle se ut, och som den faktiskt ser ut. Och det ena är inte sämre än det andra, bara annorlunda! Hon berättade att det som började som en berg- och dalbana planades ut, ju mer erfarenhet och förståelse för situationen som hon skapade sig. Ett utmanande föräldraskap ledde till ett utvecklande föräldraskap, och många av de idéer som Supermamsen

provat delade hon generöst med sig av, eller som hon själv sa: "Speciella barn behöver kreativa idéer och speciella lösningar". Föreläsningen var väldigt uppskattad, och många besökare dröjde sig kvar för att byta erfarenheter och prata med Supermamsen.

En förälder sammanfattade det såhär: -Jag har varit på min bästa föreläsning ever, absolut 100 procent igenkänning!

Föreläsningen var ett samarbete mellan Svenska kyrkan Västanfors-Västervåla församling och flera verksamheter inom Fagersta kommun.

*Neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) är ett samlingsnamn för olika tillstånd som påverkar hur hjärnan och nervsystemet fungerar och hanterar information. De vanligaste funktionsnedsättningarna är adhd, autism, Tourettes syndrom och språkstörning. De olika diagnoserna är närbesläktade och det är vanligt att samma person har flera diagnoser. NPF har du med dig i livets alla skeden.

*Text och foto: Lena Bylund,
kommunikationsstrateg Fagersta kommun*

Församlingsnytt

Budget 2024

Kyrkorådet har fastställt verksamhetsplanen och kyrkofullmäktige har fattat beslut om budgeten för 2024.

- I investeringsbudgeten avsätts 1 100 tkr
- Kyrkoavgiften fastställdes till 1,13 kr
- På kyrkoavgiften tillkommer 0,08 kr i stiftsavgift. Kyrkoavgiften är oförändrad jämfört med 2023.

Kyrkoavgiften används för att driva verksamhet för barn, ungdomar, vuxna och äldre; till exempel körer, öppen förskola, konfirmationsundervisning, mötesplatser för daglediga, samtalsgrupper, gudstjänster, dop, vigslar och begravningar.

Läs mer om församlingens verksamhet på hemsidan (se adress nedan)

Nästa tidning

Vårens nummer av församlingstidningen Mitt i livet kommer ut den 24-25 mars, veckan före påsk. Tidningen delas ut till alla hushåll i Västanfors Västervåla församling fyra gånger om året. Hör av dig till redaktören om du inte får någon tidning.

MITT i LIVET

Ansvarig utgivare: Henrik Rydberg, tel 0223-434 10.

Redaktör: Cecilia Kjellin Eriksson, tel 0223-434 06.

Tryck: Xerman, Västerås. **Omslagsfoto:** Kyrkobildd.
Redaktören svarar för signerat material.

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/VASTANFORS

Svenska kyrkan
VÄSTANFORS VÄSTERVÅLA

BRYT EN TRADITION

Fler än
30 000 flickor
gifts bort
varje dag

Legenden om Lucia berättar om
en flicka som vägrade bli bortgift.
Hon hävdade rätten till sin
kropp, sin tro och sina egna val.
Än i dag kämpar flickor runtom
i världen för sina rättigheter.

